

УДК: 336.7

CHALLENGES OF THE FINANCIAL MARKET OF UKRAINE IN TODAY'S CONDITIONS

ВИКЛИКИ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Marshuk L.M./Маршук Л.М.

ORCID: 0000-0003-4333-7458

*c.e.s.,as.prof./ канд.екон.наук**Vinnitsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics,
Vinnitsia, Soborna 87, 21050**Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного
університету, м. Вінниця, вул. Соборна 87, 21050.***Gataullina E.I./Гатаулліна Е.І.**

ORCID: 0000-0003-0082-4627

*c.e.s.,as.prof./ канд.екон.наук**Vinnitsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics, Vinnitsia
Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics,
Vinnitsia, Soborna 87, 21050**Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного
університету, м. Вінниця, вул. Соборна 87, 21050.*

Анотація: У ринковій економіці тимчасово не задіяні кошти різних суб'єктів ринку акумулюються, а потім розподіляються та перерозподіляються у різні сфери економіки у вигляді позик та інвестицій для сприяння економічного розвитку різних ланок економіки. Такі процеси відбуваються на фінансових ринках, де і відбувається рух грошей як капіталу.

В результаті дослідження фінансового ринку України було встановлено, що лідером за обсягом активів у фінансовому секторі України є банківські установи, що говорить про банкоцентричність фінансової системи України. Таке переважання активів та капіталу банків над активами та капіталами інших учасників фінансового ринку України дає можливість зробити висновок, що банки є найбільш важливими учасниками фінансового ринку України.

Фінансовий ринок України має достатньо велику кількість проблем та потребує впровадження послідовних дій щодо його розвитку. Однією із головних проблем ринку є економічна та політична нестабільність, що перешкоджає нормальному його функціонуванню та призводить до зниження рівня довіри користувачів до нього.

Ключові слова: активи, воєнний час, фінансовий ринок, інвестування, капітал, фінансові компанії.

Вступ. На фінансовому ринку відбувається концентрація та централізація фінансових ресурсів, організація, класифікація та перерозподіл усіх фінансових потоків, які є джерелом національного багатства будь-якої країни. Протягом останнього десятиліття фінансовий ринок зробив стрибок у розвитку починаючи від звичайних готівкових розрахунків до формування віртуальних грошей. Такі зміни супроводжується виникненням нових фінансових інструментів з їх унікальними особливостями. Економічна ситуація в Україні вимагає вагомих перетворень, тому що існує ряд основних проблем: мобілізації фінансових ресурсів, нерозвиненості та недосконалості фінансової системи України. Військова агресія Росії проти України, фінансова криза, яка зумовлена пандемією коронавірусу, різкі коливання валютних курсів зумовлюють погіршення стану фінансового ринку.

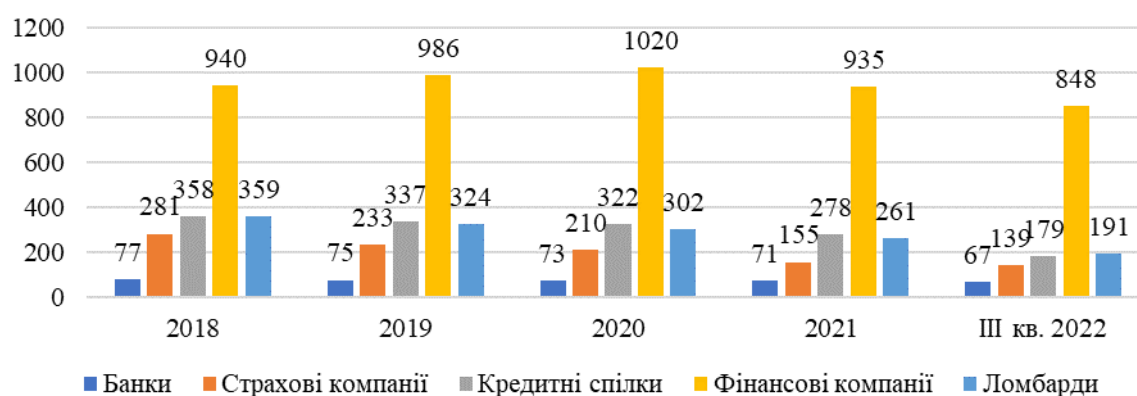

Основний текст. Фінансовий ринок являється невід'ємною частиною фінансової системи, де здійснюється купівля-продаж, розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів країни між її сферами економіки. Мета утворення фінансового ринку - акумулювання та ефективне розміщення фінансових активів економіки, стан якої залежить від ефективності переливання коштів від тих, хто має заощадження, до тих, у кого є потреба у капіталі [2].

Роль фінансового ринку полягає у тому, що за допомогою перерозподілу вартості сукупного суспільного продукту, яка використовується для споживання, вона перетворюється в інвестиційний капітал, який використовується для забезпечення розширеного відтворення та економічного зростання країни. Добре розвинений фінансовий ринок стимулює зростання виробництва та накопичення фінансових ресурсів, що сприяє для розвитку позитивних змін. Кінцева мета фінансового ринку - це ефективний розподіл між кінцевими споживачами нагромаджень.

Фінансовий ринок є одним із основних складників фінансової системи країни, від ефективності розвитку якого залежить економічна стабільність країни у загальному. Сьогодні фінансовий ринок відіграє дуже важливу роль, оскільки має вплив на розвиток усіх секторів економіки нашої держави. Однак фінансовий ринок постійно зазнає змін і трансформації, тому питання забезпечення стабільності фінансового ринку, причини, які її порушують, і об'єктивна оцінка сучасного стану і фінансово ринку України є актуальним питанням сьогодення [1].

Постає необхідність дослідити особливості фінансового ринку України і проаналізувати його фінансовий стан (рис. 1).

Рисунок 1 – Динаміка кількості компаній фінансового сектору України за 2018-2022 роки, шт.

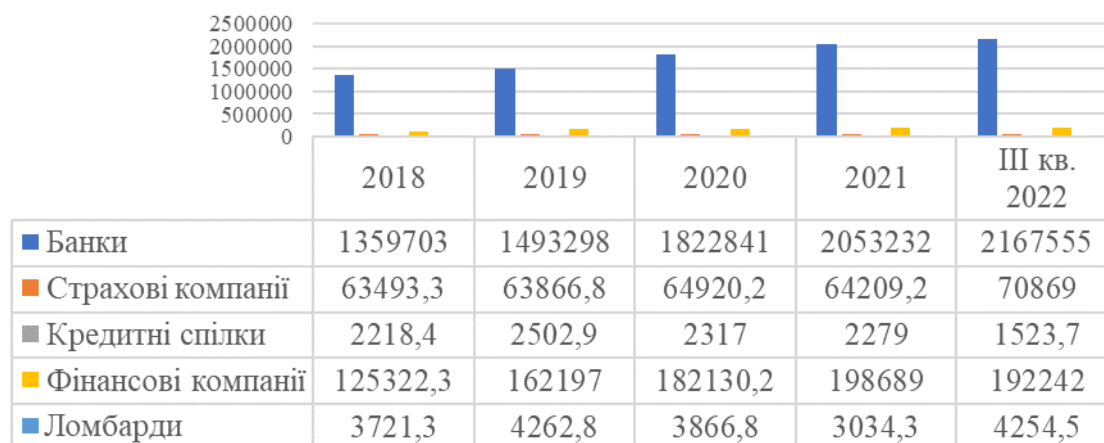
Джерело: [3]

З даних рис. 1 видно, що протягом 2018-2022 рр. на фінансовому ринку переважають фінансові компанії, що надають послуги фінансових кредитів, здійснюють операції з факторингу, позик, надання гарантій і поручительств, операції з обміну валют, фінансовий лізинг і переказ грошових коштів. Їхня сукупна кількість у третьому кварталі 2022 року становила 848 компаній, що на 92 компанії менше, ніж у 2018. Щодо 2020 року кількість фінансових компаній збільшувалася, а до 2022 зменшувалася на 172 компанії або ж на 17%, що пояснюється економічною кризою в країні та викликаною пандемією Covid.

Дослідивши динаміку кількості компаній на фінансовому ринку України, можна зробити висновок, що найбільшу частку займають фінансові компанії, кредитні спілки та ломбарди. Але такий висновок може бути хибним, оскільки роль певного виду компанії на ринку визначається не кількісним, а якісним показником, його обсягами діяльності на ринку, тобто обсягами активів та капіталу.

Розглянемо динаміку обсягу активів фінансових компаній, страхових компаній, банків, кредитних спілок та ломбардів (рис. 2).

Рисунок 2 – Динаміка активів компаній фінансового сектору України за 2018-2022 роки, млн. грн.

Джерело: [3]

Дані рис. 2. свідчать, що обсяг активів банківського сектору за аналізований період зростав на 807 852 млн. грн або ж на 59,4 %. Також за даними прослідковується, що банківські установи є головним лідером за обсягом активів у фінансовому секторі України, а це свідчить про банкоцентричність фінансової системи України. Станом на III квартал 2022 року обсяг активів банків є більшим у порівнянні з активами страхових компаній у 30 разів, активи кредитних спілок – у 1 422,5 рази, активи фінансових компаній – у 11 разів та активи ломбардів – у 509,5 разів. Спостерігаємо, що активи банків в продовж 2018-2022 років зростають на 807 852 млн. грн. або ж на 59,4%, активи страхових компаній зростають на 7 375,7 млн. грн. або ж на 11,6%, активи кредитних спілок зменшуються на 694,7 млн. грн. або ж на 31,3%, активи фінансових компаній зросли на 66 919,7 або ж на 53,4%, активи ломбардів зросли на 533,2 млн. грн. або ж на 14,3% . З причин, які вплинули на такі зміни можна виокремити такі: стрімкий розвиток банківської системи України, правильність рішень держави щодо зміни законодавства в розділі про банківський та небанківський сектори, недостатню капіталізацію небанківського сектору, низьку якість активів, девальвацію національної валюти, нестабільну внутрішню політичну та економічну ситуацію в країні.

Фінансовий ринок України має достатньо велику кількість проблем та потребує впровадження послідовних дій щодо його розвитку. Однією із головних проблем ринку є економічна та політична нестабільність, що

перешкоджає нормальному його функціонуванню та призводить до зниження рівня довіри користувачів до нього. Також, таким чином, можна виокремити основні проблеми фінансового ринку України: низький рівень ефективної мобілізації внутрішніх фінансових ресурсів, відсутність належної законодавчої бази, недосконалість фондового ринку, мала участь населення в використанні цінних паперів, недостатність інвестицій, низький рівень капіталізації.

Висновки. Провівши аналіз сучасного стану фінансового сектору економіки України, можна дійти висновку, що загальний рівень розвитку фінансового ринку залишається досить низьким і повільним, досі найрозвинутішою складовою ринку залишаються комерційні банки. Чинниками, що досі негативно впливають на рівень розвитку фінансового ринку, є асиметрія за масштабами фінансового потенціалу між регіонами, концентрація фінансової інституційної інфраструктури, низький ступінь інвестиційної привабливості. Таким чином, фінансовий ринок України все ще недостатньою мірою забезпечує ефективний перерозподіл фінансових ресурсів і потребує подальшого впровадження дій щодо його розвитку для розв'язання всіх його проблем.

Література

1. Адаменко І.П. Особливості розвитку фінансового ринку України. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №9. С. 13-17.
2. Ганзюк С.М. Фінансовий ринок: конспект лекцій. Кам'янське: ДДТУ. 2022. 64 с.
3. Офіційний сайт Національного банку України. URL : <https://bank.gov.ua/>

References:

1. Adamenko I.P. Peculiarities of the development of the financial market of Ukraine. *Economics. Investments: practice and experience*. 2018. No. 9. P. 13-17.
2. Hanzhuk S.M. Financial market: summary of lectures. Kamianske: DDTU. 2022. 64 p.
3. Official website of the National Bank of Ukraine. URL: <https://bank.gov.ua>

Abstract. *In a market economy, temporarily unused funds of various market subjects are accumulated, and then distributed and redistributed to various areas of the economy in the form of loans and investments to promote the economic development of various sectors of the economy. Such processes take place in financial markets, where the movement of money as capital takes place. As a result of the study of the financial market of Ukraine, it was established that banking institutions are the leaders in the volume of assets in the financial sector of Ukraine, which indicates the bank-centricity of the financial system of Ukraine. This predominance of the assets and capital of banks over the assets and capital of other participants in the financial market of Ukraine makes it possible to conclude that banks are the most important participants in the financial market of Ukraine. The financial market of Ukraine has a sufficiently large number of problems and requires the implementation of consistent actions regarding its development. One of the main problems of the market is economic and political instability, which prevents its normal functioning and leads to a decrease in the level of users' trust in it.*

Key words: *assets, wartime, financial market, investment, capital, financial companies.*

Стаття відправлена: 13.05.2023 г.

© Маршук Л.М., Гатаулліна Е.І.